

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 78.

ANULU XXII.

Sabiu in 315 Octomvre 1874.

Telegrafulu ese de dóne ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea so face in Sabiu la espeditur'a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani zat'a prin scrisori francate, adresate cátra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. car pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte párti ale Transilvaniei s' pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesen pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a dóu'a óra cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegrafulu Romanu“

pre unu patraru de anu (Octomvre-December) alu anului 1874. — Pretiulu abonamentulu pre 1/4 de anu e:

Pentru Sabiu 1 fl. 75 cr. v. a.

Pentru Monarchia austro-unguresca 2 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strai-natate, 3 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugámu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu cáte dóne poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisurile postale, (**Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.**) cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafulu Romanu“ in Sabiu.

Alegeri la congressu.

S'a mai alesu in archidieceasa deputati clericali: in cerculu VI P. Prot. Nicolau Mihaltianu si P. Protop. Ioanu Gallu. — (La cerculu VII avem sa rectificámu ca s'a alesu in loculu P. Titu Gheaj'a, P. Par. Teodoru Vrajmasiu.)

Sabiu 3 Octobere.

Avendu dinaintea nóstra votulu separatu alu minoritátiéi din adunarea din urma a scaunulu Sabiului, celu publicámu mai la vale, ne aducemu cu bucuria aminte de acea siedintia, despre care amu raportatu pre scurtu, dara in esentia amu infatisiatu icón'a intréga a celoru petrecute intrens'a. Si un'a si alt'a, va se dica, si adunarea si votulu separatu nu voru lipsi a face cea mai placuta impressiune asupr'a ori cáruu membru alu municipiulu Sabiului, pentru ca déca a invinsu totusi o meioritate numerica, puterea logicei celei sanatóse a fostu si este pre partea nóstra. Noi nu suntemu pentru drepturi eschisive, nu suntemu pentru o ambitiune nationale esagerata in tóte directiunile pâna la pedanteria; noi suntemu pentru binele si prosperarea patriei, pentru interesele cele adeverate ale tuturor cetátiuniloru acestei patrie, fia ei de ori ce natiunalitate.

Cea mai mare satisfactiune pentru cei numerice invinsi este, ca s'au convinsu, cum majoritatea, carea n'a avutu argumente contra minoritátiéi, séu, déca au cercatu a aduce vro dóne, au fostu cele mai debile, — a parasitu terenulu acestu delicatu pentru dens'a si a alergatu la mijloculu celu mai bine venitu densei, la votisare. Pentru ca in adeveru, déca se incepea o desfasurare mai detaiata a asertiunei: ca deosebindu-se cetatea de cátra municipiu acest'a se pericliteza in desvoltarea cultúrei se, ajungeamu la presupunerea, ca in tóta lumea civilisata, unde cetátile mai mari forméza municipie de sine statatórie, din cauza ca au cu totul alte referintie si alte interese, este

unu regresu si ca in tóte aceste párti se tintesce la selbatacirea comunelor rurali; ajungeamu in sa si la constatarea adeverulu, ca sutele de ani decandu esista la noi legatur'a intre cetate si comunele rurali, n'au ajunsu cá sa le radice pre ceste din urma la unu gradu mai mare de cultura, si a remasu cá seculii in cari mijlocele de cultura sunt cu multu mai generale si mai inlesnite, sa faca ceea ce nu s'a facutu pâna acum. Cu unu cuventu, deca se incingia discussiunea mai departe se lamuriau fórté multe lucruri, cari tóte nu puteau altfelu decátu sa ese in favorea minoritátiéi si sa aduca schimbári mari in sirurile maioritátiéi.

Constatarea acestei invingeri morale din partea minoritátiéi s'a constatat, ce e dreptu, negativu, dara s'a constatat si nu este cu putintia cá mai târdiu sa nu aduca fruptele sele.

Cui avemu in sa se multiamimu o astfelu de invingere? Negresitu ca procederei celei unanime si in cea mai buna concordia a minoritátiéi din sinulu adunárei scaunale.

Instructivu, fórté instructivu este rezultatulu dara despre care vorbimu. Este instructivu pentru ca ne arata asiá dicendu cu degietulu, ca bun'a intielegiere, carea reunesce puterile, chiaru si cându aceste dupa catatime, séu dupa numeru, suntu mai pucine, tragu fórté multu in cumpan'a afaceriloru publice politice prin feliulu séu cualitate loru.

Indigitarea acést'a incuragiatória ni póte servi nóua in municipiulu Sabiului pre venitoriu in tóte cestiunile vitali cáte voru veni inainte la desbateré, ni póte servi inse in tóte afacerile nóstre momentuóse si afara de municipiulu acést'a, pre terenuri cu multu mai estinse, in cestiuni si mai mari si mai ponderóse decátu suntu cele ce se desbatu in unu municipiu.

Concordia impreunata cu curatieni'a morala au fostu totu-déun'a bazea cea mai firma chiaru si a celoru mai mari reforme in societatea omenésca; cáci o concordia fára curatieni'a morale este numai unu complotu contra ideiloru celoru mai sacre, cari si resbuna asupr'a celoru ce se unescu spre a le resturná.

In decursulu periodulu acestei adunári voru veni de siguru inca multe cestiuni interesante. Sa cantámu dara ca precum s'a facutu acestu inceputu bunu sa fia si continuarea si finitulu. La acestu finitu va puté dice apoi fia care deputatu, ca s'a luptatu lupta buna, padiendu credintia unitátiéi si a santieniei binelui comunu a acestu scaunu.

Votulu separatu

alu subscriiloru deputati in contr'a conclusulu maioritátiéi adunárei scaunulu Sabiului din 7 Octomvre 1874, in cestiunea arondárei.

Subscriii combatu conclusulu maioritátiéi, din urmátorele motive:

Acestu conclusu nu este unu respunsu la intrebárele puse prin emisulu Escel. S. D. ministru de interne, precum aru trebú sa-lu dea reprezentati'a municipiulu nostru, in o forma receruta directa; ci din contra acél'a cuprinde in sine cestiuni, asupr'a cáror'a acésta adunare de fatia nu este chiamata nici intrebata a respunde.

Noi credemu, ca intregu poporulu scaunulu Sabiului unanimu doresce a se esprimá francu in cestiunea cea

importanta pusa pre més'a acestei adunári, ca adeca cum voiesce ea a se arondá spre inlesnirea unei bune administratiuni pre viitoriu? Si acésta esprimare este depusa numai in votulu minoritátiéi acestei adunári. De aceea ni se paru acelea cestiuni despre convocarea si intrebarea Universitátiéi, despre sustienerea unitátiéi fundulu regiu si crearea unei legi specialu pentru acést'a, sulate in votulu maioritátiéi, prin urmare si acestu votu cá superflue, si inca si necorespondentorie chiamárei acestei adunári, cari prin conclusulu adusu de maioritate se vede a-si ascunde autonomi'a sea sub autonomi'a altoru corporatiuni trase la dubietate.

In specie, ce se atinge de cererea maioritátiéi, de a se sustiené intregitate fundulu regiu de pâna acum si a se aduce o lege deosebita pentru acestu tinentu; de-si recunóscemu si noi, esistintia unoru referintie specialu istorice ale locuitoriloru acestu tinentu, dependinte de secular'a loru libertate, pre cari le-au amintitu si relevatu adunarea romaniloru din fundulu regiu in programulu ei din 1—2 Martiu 1873 subscrisu de vro 12—13 mii locuitori si asternuta dimpreuna cu o reprezentatiune la legislatiunea tieriei, totusi acelea libertáti nu pretindu unu teritoriu deosebitu si o lege speciala, ci numai o respectare a loru in legea generala, carea dorimu a estinde atari drepturi preste toti locuitorii tieriei in interesulu egalei indreptatiri, si cu stergerea ori-cáruu privilegiu, precum de atátea ori s'au promis prin legislatiune si inca prin legile din 1848 (art. VII. § 5. alu Ungariei, art. I, alu Transilvaniei in fine art. 43. § 10 din 1868).

Nu potemu consimti nici cu acea cerere, cá sa se asculte Universitatea in cestiunea arondárei, pentru ca ea nu este intrebata, pentru ca ea nu este nici au fostu ore cându-va o corporatiune municipala, carea aru stá in unu atare necsu cu municipiulu si i-aru compete atari atribute fatia de unu municipiu, precum este adeverat'a reprezentantia bunaóra a municipiulu nostru, nici au eseriatu Universitatea drepturi taie-torie in administratiunea municipieloru fundulu regiu, cari totu-déun'a au fostu autonome; mai departe pentru ca nici art. dietalu 43. § 10 din 1868 nu ordina a se intrebá Universitatea, ci numai „respectivii“ cari nu pot fi altii fára numai séu municipiele singurate autonome (scaunele si districtele) séu populatiunea fundulu regiu. Universitatea nu este competentata a esericiá unu dreptu teritorialu, carele compete numai poterii statulu, si se efectuéza din partea acestu'a cu concursulu municipieloru lui. Unu atare dreptu alu Universitátiéi nu se va afá in nici o lege de statu fundamentala.

Nu potemu justificá cererea maioritátiéi de a se sustiené teritoriulu de ad alu fundulu regiu si Universitatea si pentru aceea, cáci — precum s'au amintitu in genere in votulu minoritátiéi — acelea institutiuni si au radecin'a in unele intemplári istorice si in privilegii, cari adu nu corespundu impregiuráriloru faptice si recerintieloru unei intentiunate administratiuni bune, ba prin acelea totu-déun'a s'au vatematu egal'a indreptatire a locuitoriloru din fundulu regiu, precum mai pre largu au aratatu adunarea susu amintita din 1—2 Martiu din 1873, in

representatiunea sea. — Sustienerea fundulu regiu in starea de pâna acum aru fi unu regresu in tempurile teritorialoru acelor 3 natiuni privilegiate ale tieriei, si o totala ignorare a egalei indreptatiri basata in constitutiunea moderna a statulu.

Avendu mai incolo inaintea ochiloru principala intrebare din emisulu ministerialu, carea singura ni stá inaintea ochiloru: ca cum este de a se arondá scaunulu Sabiului? respunsulu la acést'a lu dá singuru numai votulu minoritátiéi.

Suntemu de acea convictiune, ca scopulu unei bune si usiore administratiuni se póte ajunge numai cu arondarea propusa de Esc. Sea dlu ministru de interne, si apoi prin esimarea cetátiéi Sabiului din municipiu.

Esimarea cetátiéi din municipiu este aici la noi o imperativa necesitate, carea provine din atari controversii esistande intre cetatea Sabiului si multe comune rurali, nascute inca din tempulu predomnirii privilegiate a cetátiloru sasesci precum in alte párti ale regatulu cu greu se voru mai afá. Cetatea Sabiului, carea in veci au facutu pretensiuni asupr'a proprietátiloru si venituriloru multoru comune rurale, in tóte adunárele municipiulu, unde se va tractá dupa legea municipala despre acelea venituri va jucá naturalminte rolulu unei partide pretensive, si va stricá armoni'a ce se cere la statorirea unei administratiuni favoritorie tuturor comunelor municipali. Anomaliele si disproporitiunile ce esista pâna adu intre cetate si scaunu, ca adeca: cetatea cu 19 mii locuitori se reprezenta in adunarea scaunulu totu cu atáti membri, cáti se tramitu de cátra tóte comunele rurali cu 70 mii, ca centumviratulu cetátiéi alege pre ampoiatiu sei si totudeodata ai scaunulu, fára concursulu acestu'a, ca magistratulu cetátiéi insusi din sinulu seu esmite inspectori preste scaunu, ca toti acesti inspectori mai compunu magistratulu cetátiéi si suntu siliti a resiedé in cetate si nu in cerculu loru, unde caletorescu cu spese si apera numai intereselé cetátiéi si resp. ale Universitátiéi; tóte acestea si alte asemenea abnorme institutiuni au produsu conflicte intre cetate si comunele rurali, cari numai in dismembrarea cetátiéi de cátra scaunu se potu delaturá in interesulu ambe-loru párti. Pre lângá acést'a cetatea Sabiului va avé intru sine prea multe afaceri ale sele proprii, cari pretindu si unu aparatu mai mare si mai complicatu si scumpu, in administrare pentru care comunele rurali nu potu fi constrinse a contribui.

Altcum cetatea Sabiului, cá un'a dintre primele cetáti ale tieriei are si interesu si puterea aceea de contributiune, de a se sustiené independinta de municipiu.

Scaunulu Sabiului de adu — esimandu-se cetatea Sabiului — nu va fi nici odata in stare a-si suportá spesele administratiunei sele din cele 10%, preliminate in emisulu ministerialu.

O dovéda despre acést'a este starea lucrurilor de pâna acum, precum arata bugetulu scaunulu Sabiului din an. 1873 aclusu sub ./; din care se vede, ca dela anulu 1866 pâna la 1871, pre lângá totu succursulu datu de cátra statu si anticipatiunile date de cátra Universitate, totusi comunele

rurali nu au putut solvi nimic'a pentru spesele administratiunii, asiá incatu s'au facutu — de-si ilegalmente — preste comune in 1873 unu atare aruncu de 16,212 fl. 60 xr. pre care acestea comune nici candu nu-lu voru puté platí, dara nici nu-lu voru voi a-lu platí, cáci tóte acestea spese se ceru pentru amplotiati alesi numai de cátra cetatea Sabiului, de unde se vede si unu altu specificu conflictu între comunele rurale si între cetatea Sabiului, carea face atari pretensiuni esorbitante si pre viitoriu asup'ra caseloru alodiali a comunelor rurale.

Daca mai luámu in vedere anca si starea celor 11 comune a scaunelor filiali Talmaciului si alu Selistei, cari facu mai pe jumetate dintre populatiunea comunelor rurale, a cároru casse alodiali suntu lipsite de ori ce venitu, caci tóte veniturele lor curgu si adi incá in fondulu administratu de universitate; déca consideramu si starea cea deplorabila a tuturor locuitorilor marginasi din scaunulu Sabiului cari nu posedu nici unu pamentu productivu de lucru; apoi ne potemu face o icona chiara despre imposibilitatea acestui scaunu, de a si suportá singuru spesele administratiunii sale. Sa punemu, ca contributiunea scaunului Sabiului este 200 mii si a cetatii Sabiului 100 mii.

Deci 20 mii cu greu voru ajunge spre platirea tuturor amplotiilor municipale preveduti in legea municipala art. diet. 52 din 1870 si spre suportarea tuturor speseloru administrationali. Apoi intentiunea regimului, ba a ori-carui patriotu trebuie sa fie, ca din cele 10% sa se acopere spesele administratiunii, caci a pasi la alte 10% este numai unu semnu de ne ajunsu.

Suntemu mai departe datoru a luá in privire si municipiele cele mici invecinate, asiá pre alu Mercurei, Nocrichiului si Sas-Sebesiului de cate 11—12 mii de locuitori pe cari le recomanda dlu ministru a se incorpora cu scaunulu Sibiului, si fara a face mai departe calculu, oricine va fi convinsu ca acelea mici municipii, fiecare pentru sine nici odata nu voru fi in stare a si suportá spesele administratiunii, cá municipii deosebite; dar'nici nu va potea recomanda cineva, ca d. e. municipiulu Mercurei sa aiba si sa si sustiena unu intregu corpu de amplotiati, pre cum trebuie sa lu aiba orice municipiu mare dupa legea din 1870. Si daca esistinti'a acestoru mici municipie este absolutu cu nepotintia ore ce are a se face cu ele? Ore nu cere imperativ'a necesitate, cá acelea sa se adauge la scaunulu Sibiului in jurulu caruia suntu situate?

Deci credemu, ca ori cine va fi convinsu, ca votulu minoritatii este pre deplinu iustificatu, candu recomanda intrunirea tuturor acestoru municipii, spre inlesnirea administratiunii politice si imprumutata ajutorire, incorporandu-se la acestu municipiu alu Sibiului si comunele invecinate din comitate, cari naturalmente gravitéza la Sabiu.

Sperámu ca n. ministeriu regiu va luá in considerare parerile si motivele nostre, pe langa cari ramanemu supusi.

Sabiu in 7. Octobree 1874.
(Urméza 41 subscieri.)

Dela Congresulu bis. serbescu.

Dupa deschiderea siedintiei din 5 Oct. n. patriarhulu Ivacicovicu propune, cá sa se tramitia o deputatiune dupa comisariulu Hueber, la care propunere observa

Sv. Mileticiu, ca acum dupa reintregirea scaunului patriarhalu comisariulu regescu nu are de a se amestecá in discussiunile congresului. Oratorulu voiesce mai intáiu sa scie resolventa intrebarea, de este comisariulu tramisu pentru a presidá in congresu si de aci inainte? séu discussiunile suntu libere?

Presidiulu dechiara, ca inaltulu guvernulu esercióza dreptulu supremei inspectiuni pre temeulu art. IX: 1868 si a rescriptului declaratoricu si dupa usulu de pâna acum. Pâna la sistarea acestoru dispusetiuni legali pre cale legale, eu cá presiedinte nu potu sa concedu o desbateré meritória asup'ra acestei intrebári, cu atátu mai vertosu cu cátu comisariulu n'a datu ansa la nici o ingrigire prin portarea sea de pâna acum.

Se denumescu apoi membrii deputatiunii si mergu dupa comisariulu, care sosindu impreuna cu secretariulu seu se adreséza cátra congresu cu o cuventare tienuta in limb'a serbesca, in care relevéza, ca prim'a problema ce o prescrie art. IX: 1868 este; statutulu organicu alu congresului. Articulu susu disu a asiguratú bisericeii serbesci între marginile legei, — autonomi'a in afacerile bisericesci, scolare si fundatiunale, inse cu reservarea prea inaltei aprobatiuni a Majestátiei Sele. In urma comisariulu doresce, cá desbaterile ce voru incepe sa aiba unu resultatu imbucuratoriú si dechiara sessiunea congresului de deschisa.

Patriarhulu multiemindu Majestátiei Sele pentru prea gratiós'a aprobare, ca congresulu sa-si póta continuá discussiunile sele, relevá, ca congresulu se va nesuí, a corespunde aseptárilor bisericeii, poporului si statului.

Dupa ce comisariulu reg. condusu de deputatiunea ce l'a adusu s'a in departatu din sal'a congresului, patriarhulu reocupádu scaunulu presidialu admoniéza pre deputatii congresului, cá sa lucre in unire si sa tiená contu de starea critica, in care se afla astadi afacerile natiunali-bisericesci ale poporului serbescu.

Notariulu congresului S. B. Popovicu cetesce apoi adres'a comisariului reg., in care acest'a da de scire congresului, ca Majestatea Sea s'a induratu a luá prea gratiós'a la cunoascintia gratulatiunile onomastice; adres'a comisariului in afacerile statutului congresualu neaprobatu si observatiunile sinodului episcopescu relative la statutulu de organizatiune alu congresului, redigiate in form'a unui protocolu.

Sinodulu eppescu si reserva pentru cerculu seu exclusivu de activitate urmatórele: Invetiatur'a dogmatica, afaceri liturgice, rituale si disciplinare si administratiunea interna a bisericeii. Sinodulu nu se póte invoí la alegerea episcopiloru din partea congresului. Lucruri pre cari congresulu póte sa delibereze impreuna cu sinodulu eppescu suntu: normarea numerului si a periferiei parochieloru, protopresbiteratoru si eparchieloru. 2. Dotatiunea clerului in genere; 3. Organizarea comunelor bisericesci. 4. Fondurile bisericesci natiunali; bunurile monastiresci si alte bunuri natiunali. 5. Normarea organizatiunii si a cercului de activitate alu diferiteloru organe si cum sa se asieze aceste. 6. Dispositiunea cu venitele ce incurgu din fondurile si bunurile amintite, pentru cá acele sa se folosésca intr'unu modu corespunctoriu destinatiunii lor.

Dupa acést'a patriarhulu impartasesce alegerea unoru deputati; raportulu respectivu se petrece la comisiunea verificatória. Siedinti'a se inchide.

Cetatea Gherla arata in representatiunea sea cátra ministrulu de interne, ca voiesce si e in stare a remaná si mai departe de sine si se róga a nu fi incorporata la alta jurisdictiune.

Numerulu din urma alu „Memorialulu diplomaticu“ da mai multe informatiuni atingatórie de Romani'a si Serbi'a.

Iéta aceste informatiuni:

„Ministri de resbelu ai Romaniei

si Serbiei se afla in negociari in scopulu de a stabili cea mai mare conformitate in ceea ce privesce armarea. organizarea si administratiunea celoru doue armate.“

„In tempulu siederei sele la Turinu, printiulu Serbiei a conferitu cu ministrulu Visconti-Venost'a in privinti'a tractatelor de comerciú. Guvernulu italianu, cá si acel'a alu Austriei si Germaniei, aru fi favorabile dorintelor Serbiei, care revendica dreptulu de a inchieia: in afara de Pórta, tractate de comerciú.“

„Printiulu Milanu, prin trecerea sea pre la Vien'a a avutu primirea cea mai cordiala din partea lunei oficiale. Raporturile între cabinetele din Vien'a si Belgradu suntu cátu se póte mai amicali, gratia mai cu séma in urm'a politiceii pacifice si prudente a d-lui Marinovici, ministrulu afaceriloru straine alu Serbiei.“

Diarele si corespondintiele italiene anuntiau, de multu inca, ca ministrulu Minghetti va espune la Legnano o programa politica.

La unu banchetu datu de alegatoriú sei din Legnano, ministrulu financiarulu Italiei, a radicatu unu toastu pentru rege si famili'a sea; apoi a multiamitu asistentiei, pentru primirea simpatica ce i-a facutu si a adaugatu: „Tier'a nóstra care si-a redobenditu unitatea ei politica, trebuie acum'a sa lucreze spre a-si restabili ecuilibrulu seu financiaru.“

Dupa acestea ministrulu a intratu in detalii asup'ra situatiunii financiare a tierii.

Dupa cáte a spus, deficitulu anulu 1875, impreuna cu cheltuelele extraordinarie, se va reduce la 54 milióné, din care 20 milióné voru fi acoperite, in urm'a conventiunii incheiate cu companiele drumuriloru de feru, si 12 milióné prin impositiunile de curendu votate; cátu despre cele 22 milióné ce mai remánu voru fi acoperite prin impositulu asup'ra consumtiunii si prin veniturile vamali.

D. Minghetti sperá ca cu modulu acest'a se va face facia la tóte trebuintiele, fara a se mai pune noi contributiuni, dara totusi cu conditiunea cá adunarea sa nu mai voteze nóua cheltueli, cáci, in asemenea casu, aru trebuí sa se voteze si nóua impositi.

Presidentulu ministriloru a adaugatu apoi ca, in ori ce casu, se va parveni a se aduce ordinea in finantie, si ca reform'a legiloru asup'ra impositelor va contribuí cu multu a restabili acést'a ordine. Vorbindu apoi despre circulatiunea hartiei-monete, d. Minghetti a disu ca cursulu fortiatu se afla in strensa legatura cu ecuilibrulu in administratiunea statului. A adaugatu apoi ca starea normale in finantie exige totu-déun'a starea normale in siguranti'a publica.

Dupa acestea, Minghetti a descrisu starea regulata in care se afla mai multe provincii; nu-i téma nici de spectrulu rosu, nici de spectrulu negru; legile esistente suntu de ajunsu spre a le tiené pre amendoue in ordine. Numai pentru combaterea comploturiloru criminale ale Maffei si camerei legile existente nu suntu indelutatórie. Pentru acestu scopu va propune noi legi parlamentului.

In fine, d. Minghetti adjura pre alegatorii sei sa nu aléga decâtu barbati cu idei bine definite si avendu puterea de a le realizá.

Discursulu ministrului presidentu a fostu primitu cu satisfactiune.

Despre sensatiunea ce domnesce la Bucuresci si se scrie lui „Pest. Ll.“:

„Cu cátu aveamu mai desu ocaziune de a ne bate jocu de laudari'a ce a venitu aici la moda, cu atátu mai nereservatu merita recunoscintia guvernulu, pentru ca pune tóte la cale spre a incungiurá purtarea pre fatia a pof-

teloru resboinice si pasii cei provocatori. Pre cându aici d. e. se semtiau ómenii la inceputu tare lingusiti candu lumea vorbea fórte multu de o aliantia între Romani'a si Serbi'a, guvernulu in dilele aceste dementi im modu oficialu tóte faimele ce se refereau la acest'a. Asiá se intrebuintieza tóte medilócele pentru a desbraca manevrele de tómma ce ne stau inainte de ori-ce caracteru demonstrativu, care din natura nu li e cu totul strainu. Asiá — pentru a aminti numai un'a — luptatorii Muntenegrului, cari aveau sa asisteze in suit'a principelu Nichiti'a si sa-i dee acestui'a unu reliefu, voru remané frumosu acasa si chiaru si ratiunile de pulbere de pusica ce erau destinate pentru artileria, s'au micioratu; asiá dara bubuitulu tunuriloru nu va vatemá prea tare urechile slabe. Se incungiura totu ce póte nutri suspiciunea Portiei si se urmarescu consiliile cabinetulu din Vien'a si Berlinu, bine sciindu, ca sensatiunea amicabila a barbatiloru de statu de acolo se va alterá in momentul, cându din partea Romaniei s'aru face unu pasiu, care aru potea sa compromita pacea européna si integritatea Turciei. In directiunea acést'a limbagiulu ambelor cabinetu nu lasa nimic'a de doritu in privinti'a chiaritátiei. In dilele din urma si respunsulu dlu Thiers la adres'a junimeii române a influentiatu in modu fórte stemperatoriú. Partid'a natiunale n'a incetatu de a-si indreptá privirile sele asup'ra Franciei, cá asup'ra tierii promisiunii, de unde are sa vina independenti'a si form'a de statu republicana. Epistol'a caruntulu presiedinte a avutu efectulu recriminatoriu alu unui dusiu. Consiliile betránului Thiers consuna deplinu cu cele pre cari le-a tramisu aici contele Andrassy la intrarea sea in postulu de acum, si de vreme ce chiaru si in taber'a rosiloru nu cutéza a asteptá nimene propuneri la salus reipublicae dela barbatulu de statu francesu, acei ce imputau guvernulu: „Tradare, noi suntemu venduti Ungariei“ au capetatu o lectiune buna. Intre atari impregiurári nu se póte considerá de esageratiune indatinata, cându guvernulu de aici in punctulu conventiuniloru comerciali crede ca trebuie sa apere autonomi'a sea. Elu si pre terenulu acest'a aru concede cându aru poté. Punctulu seu de vedere e precisatu intr'unu articulu din numerulu mai nou alu „Pressei“, ce apare sub auspiciile ministrului de esterne Boerescu.

Intreb'amu acum cátu-va tempu unde stá cestiunea tratatelor de comerciú a Romaniei, si promiseramu a reveni asup'ra acestei cestiuni. Astadi implinim acea promisiune. Diuariele „Pres'a“, „Journal de Bucuresci“ si „Curierulu financiaru“, a cáror'a inspiratiuni se cunoscú, de unde vinu, au luatú sarcin'a a ne luminá. „Pres'a“, dupa ce aréta regretele sele ca Pórta cauta a ne lovi in interesele nóstre cele mai legitime, ne spune ca, dupa informatiunile sele, unele din marile puteri a Europei, precum Austro-Ungari'a, Russi'a si Germani'a, s'au convinsu dejá de legitimitatea drepturiloru nóstre si paru dispuse a tratá directu cu noi, si spera ca si cele-lalte puteri mari voru fini prin a urmá pre aceeasi cale. Mai departe „Pres'a“ constatá ca tóte diuariele afirma, ca Romani'a si Serbi'a voru inchieia in curendu tratate de comerciú cu statele vecine, si dice ca are cuvinte a crede ca acele diuarie suntu bine informate; mai la vale declara ca romani nu recunoscú si nu voru aplicá nici odata, decâtu cedandu fortiei, unu tratatu de comerciú incheiatu între Turci'a si alta putere, si ca nu voru aplicá decâtu regulamentele si tarifele votate de autoritátile legislative locale, séu dispositiunile tratatelor de comerciú incheiate de densii cu cele-lalte state, tóte cele-lalte tratate fiindu pentru noi res inter alios

acta; apoi „Press'a“ adauge: „drep-
turile Romaniei sunt clare si posi-
tive; ele sunt afirmate prin vechile
loru capitulatiuni si prin tratatele mo-
derne; sunt consacrate prin lungulu
usu alu tempului; decisiunea românilor
este dara firma sinestramutata. Avemu
siguranta ca va fi respectata.“

De alta parte „Journal de Bucar-
rest“ si „Curierulu financiaru“ repro-
ducu unu pasagiu din diuariulu „Die
Presse“ din Vien'a, de unde se vede
ca Austro-Ungari'a, dupa ce s'a asi-
gurat de spriginulu imperiului ger-
manu, a inceputu negociatiunile neces-
sarie mai întâiu cu Romani'a, spre a
face contrapondu resistentiei Portiei
precum si Franciei, si ca aceste nego-
tiatiuni se voru termina preste putienu.

Din parte-ne nu vomu mai adau-
ge decât ca dorimu din totu sufle-
tu aceste asigurari sa se realizeze si
sa vedemu odata Romani'a câtu mai
curendu reintrandu in posesiunea unui
dreptu ce n'a picatu in desuetudine
decât sub regimulu fanarului, atunci
cându s'a violatu in modulu celu mai
odiosu autonomi'a tiei nostre, dupa
cum foarte bine observa „Press'a“ pre-
cum si a se baga s'ema ca tratatele
incheiate sa fia câtu se poté mai in
avantagiulu nostru. „V. Cov.“

Manevrele armatei voru incepe,
dupe câte aflamu, curendu dupe sosi-
rea Mariei Sale in ti'era, adeca pe la
5 Octombro viitoru. Ele voru durá
vre-o 8 zile, si au sa se esecute dupa
planurile si ordinele deja date si sta-
bilitate.

Se spune ca au sa vina cate-va
oficiri superiori strâini spre a asistá
la manevre si a cunosce jun'a n'ostra
putere armata. Din partea guvernulu
rusu a si ajunsu in capitala nostra
d. Bobricoff, colonelu de stat-maior. Este
probabilu ca voru mai fi si alti oficiri
strâini.

Noi Romani vomu fi fericiti de
a'i primi intre noi si ne vomu onorá
cu acésta visita. Oficirii romani cari
au fostu de-una-di in Germani'a si in
Austri'a spre a asistá la manevre, pre-
cum si oficirii ce au mersu la Belgrad,
au fostu atátu de bine primiti de gu-
vernele acelor t'eri, si de corpulu
oficieriloru, au fostu tractati cu atáta
distinctiune si amabilitate, in câtu ne
vomu crede fericiti putendu dá si noi
oficieriloru strâini o parte macaru din
ospitalitatea ce ai nostri au primitu
in alte ti'eri.

Ostirea n'ostra inse inca juna abia
incepe viatia ei cea noua, déra solida,
ce o datoréza numai suveranulu nostru.
De aceea sa nu astepte d-nii oficiri
strâini a vedea o armata formata si
dotata cá ale staturiloru batráne. Sun-
temu inse siguri ca voru plecá cu con-
victiunea ca armat'a romána posedá
deja tóte elementele unei bune armate,
si ca de si juna, ea se distinge prin
o disciplina corecta, o organizare so-
lida, unu spiritulu de corpu unitu cu
simtiementulu detoriei si onórei mili-
tare. Mai toti oficirii suntu ómeni
luminati, si unii se distingu prin cele
mai solide studii militare. Soldatulu
este escelentu: bravu, sobru, foarte su-
pusu ordiniloru superioriloru.

In asemenea conditiuni o armata
este demna de a 'si face datori'a la
casu de trebuintia. Sa speramu ca si
d-nii oficiri strâini voru dobendi acésta
convictiune, care la noi este generala.
„Press'a“.

Cestiunea lucratoriloru.

(XII) La cele ce amu desvoltatu
pána acum in tractatulu nostru asupr'a
acestei cestiuni economice sociale si
politice, mai adaugemu in liniamente
generalu unele desluciri despre misca-
rea lucratoriloru in statele europene
mai inaintate in cultura.

Engliter'a este patri'a economiei
natiunali moderne. In acésta ti'era a
inceputu a se desvoltá mai de tem-
puriu industri'a si comerciulu, care a
ajunsu adi la unu gradu ce destépta

admirațiune. Engliter'a face astadi prin
multimea si calitatea productelor
concurrentia tuturor statelor eu-
ropene.

Si in Engliter'a trebuie sa dis-
tingemu intre poporatiunea agronomică
si industriale. Cea dintâiu nu simte
relele ce provinu din economi'a mo-
derna intr'unu modu atátu de intensivu,
cum le simte cea din urma, de aceea
si miscarea se nasce si se restringe la
terenulu industrialu. Poporatiunea agro-
nomica ce lucra pamentulu traesce
multiemita cu tóte ca dispune de o
plata mica, cându relatiunile esterió-
re suntu bune, este supusa mai pucinu
schimbáriloru si se bucura de o sigu-
ritate mai mare in esistinti'a sea.
Ceea ce e caracteristicu, poporatiunei
agronomice in genere ii lipsesce spi-
ritulu unirei si apoi ori-ce miscare
mai intensiva numai din unire poté
sa rezulteze.

Cu totulu altmintrene stá lucrulu
cu poporatiunea industriale. La acésta
miseri'a cându se ivesce ia dimensiuni
mari, reulu devine mai generalu, de
aceea miscarea in Engliter'a purcede
totu-déun'a dela clasele industriali, si
anume dela lucratorii din fabrice. Spi-
ritulu celu practiculu alu anglesului nu
se ocupa in cestiunea muncitoriloru
cu speculatiuni si planuri de restur-
nare ce n'au nici o base istorica, ci
mai multu cu intreprinderi faptice, de
aceea in miscarea lucratoriloru din
Angli'a totu-déun'a se vede o necesi-
tate imperativa, o lipsa adeverata, ce
cere a fi satisfacuta. Resultatele ce au
esoperatu adese-ori muncitorii au are-
tatu, ca pretentiunile unei clase sociali
totu-déun'a cându acele suntu basate
in relatiunile faptice se potu satis-
face prin o conclurare armonica si
solidaria.

Capitalulu celu mare folosindu-se
de relatiunile comerciali favoritorie
din Angli'a a nesuitu de tempuriu cu
totu zelulu pentru a intemeia si pro-
mová productiunea in massa. Fabri-
cele se radicara cum amu dice in fuga
mare si o parte considerabila din po-
poru aflá ocupatiune sigura in ele.
Agronomi'a numai putea sa provéda
pre toti cu medilócele de subsistintia.

Dara findu ca o multime mare se
indesá in fabrice, intreprinditorii nu
slabira in tendinti'a loru de a nu urcá
plat'a lucratoriloru. Acesti'a neavendu
alte medilóce de subsistintia trebuira
sa-si puna poterile loru la dispuse-
tiunea capitalulu si cu conditiuni mai
pucinu favoritorie. Relatiunile cu totulu
favoritorie ale Angliei, concurrenti'a
prevalenta, ce faceau productele ei in-
dustriali productelor celoru-lalte t'eri
europene, cari pre la inceputulu seculu-
lu nostru erau tare inderetru in re-
spectu industrialu si comercialu, ave-
rile, ba prisosinti'a tiei in productele
brute ce se poteau câscigá cu unu
pretiu eftinu, potentiara poterea pro-
ductiva a capitalulu si radicara ten-
dintiele acestu'a asi încátu de oparte
erá acumulate averi colosali de alta
parte inse domnea miseri'a cea mai
mare. Angli'a 'si câscigá renumele de
avuta si cu tóte aceste ori care altu
poporu din lumea cultivata nu ascundea
in mediloculu seu contraste atátu de
spaimentátorie cá Angli'a. Libertatea
cea mare politica de care se bucura
Angli'a de seculu nu potú impedeacă
aceste rele sociali. Regimentulu parla-
mentariu — in natur'a sea resultatulu
institutiuniloru comunali solide si ne-
stramutabili — este basatu pre repre-
santanti'a claselor cu posesiune, cari s'a
schimbatu multu in decursulu istoriei,
inse totu-déun'a s'au luptatu pentru
asigurarea intereselor loru.

Desvoltarea tempuria a unui statu
cetatenescu liberu si egalu indreptatitu
prelânga unu feudalismu, care nu se potú
desvoltá isolatu fiindu impededatu prin
prudenti'a cuceritoriulu normanu, a
tenuutu o comunicatiune continua in
organismulu socialu si a indepartatu
contrastulu privilegioru.

Romani'a.

Societatea academica romana.
Siedinti'a dela 21. Aug. (2. Sep-
tembre) 1874.

Presiedinte, dr. A. Fetu. Membrii
presinti: Laurianu, Ionescu, Baritiu,
Caragiani, Románu, Masimu, Odobescu,
Aurelianu, Sionu, Urechia.

Se cetesce procesulu-verbale alu
siedintiei precedente si se aproba.

D. Ionescu, avendu cuventulu inca
din siedinti'a trecuta, continue discu-
siunea asupr'a punctulu 3 din propu-
nerea D-lui Odobescu. Vorbindu des-
pre neologismi, dice sa se iee numai
din clasicitate, ér' acest'a o admite
pána la epoc'a lui Augustu, d'aci in-
colo, si anume dupa epoc'a lui Traianu,
n'o poté admite. Trece apoi la critic'a
proiectulu de dictionariu, din care
enumera mai multe: decursu in locu
de decurgere, decurtare in locu
de scurtare, decurvareatu, etc.
dare i-se paru a fi justificati; aseme-
cea decus sara-atu dela decusse
= 10 assi, care ar' trebui semnata
cá terminu de anticitate, pe candu
verbulu, numai in medicina s'ar' poté
admitte. Decussu = debatutu in
locu de scuturatu nu-lu admite.
Gare este scopulu, dice D-sa, pentru
care sa se primésca acestu terminu?
totu esia decutare si altele, este o
sistema latinisata si au cuventu cei
ce dicu acest'a. Adauge apoi cá, dupa
cuventulu dedatu, urmeza 2 colum-
ne de neologismi nejustificati. De-
demnare nu e clasicu, deca s'ar' luá
desdemnare, cá italianulu desdeg-
nare, inse in clasicitate este con-
temnere = dispretiuire.

D. Odobescu areta cá se gasesce
in Littré, dar' cu observatiunea cá nu
poté fi anteriore lui Augustu.

D. Ionescu continue. Defarina-
re = defainare, fainatu si fari-
natu poté ar' fi mai bine de câtu
compusu. Peste totu suntu pré multi
neologismi nejustificati, precum de
esemplu si defatigare in locu de
ostenire; defectivitate este de
prisosu, avendu a mantiené numai de-
fectiune. Defectivu, de si necla-
sicu, este justificatu pentru cá are
unu intielesu gramaticalu, unu intie-
lesu la care servesce. Defectoriu =
proditoriu, desertoriu, rebel-
lu, sinonimele acestea nu suntu iden-
tice; defenerare = incarcare cu
usura, se lipsesca; desferbere =
ebullitione, deferbere = recire,
etc. Delicere = delincere = de-
relinquere, de unde delictu, de-
lictuosu, deliquente, ar' fi de
ajunsu derivatele observandu-se. cá
deriva dela latinesculu cutare, fára a
pune radicin'a Mai enumera cateva
cuvinte p. e. defluere, defodere,
defossu, dar' atrage atentiunea so-
cietatii asupr'a altei serie de cuvinte.
Anume delocare, dela cuventulu
locu, servesce la multe derivate, este
necesaru a se introduce, inse pentru
ce delocare in locu de deslocare,
ceea ce este totu atata = a mutá
din locu in locu? Delumbare
mai bine enervare. Osebire nu
este slavonescu, pentru cá aflamu pe
latinesculu obsepire, cu care este
identicu. Dupa acestea, crede cá, prin
aceste esemple, s'a espresu destulu ce
suntu neologimii justificati si nejustifi-
cati. Propune cá sa se modifice punc-
tulu 3 si roga pe D. Odobescu a des-
bracá propunerea sa de caracterulu
agresivu, cáci avemu trebuintia de
neologismi si trebe sa recunoscemu
cá noi toti scriindu, suntemu novatori
de profesime, prin urmare trebe se
ne servimu de neologismi. In alta pri-
vintia aduce esemplu cartea parintelui
episcopu Melchisedecu, unde se afla
néologismi cá oratoriu, etc. si dice:
ne uimimu vediendu cá beseric'a, care
este eminaminte conservatore, intor-
duce si ea neologismi. Cei cu sciintiele
speciale voru face cuvinte noue, dupa
trebuintia; noi sa le damu unu drep-
tariu, sa facemu inse unu lucru care
sa dureze si, candu vedemu cá bise-

ric'a archaica inaintea, sa nu fimu
reactionari. Vomu propune, vomu in-
introduce neologismi, dar' asia in câtu
sa fia justificati. Inovatorii facu gre-
siei; acestea sa se inconjure. Sa se
alega totu d'a un'a ceea ce este bunu
dela inovatori si sa se pastreze din
archaismu cei ce suntu de preferitu
neologismiloru. Aduce esemplu din
„oratoriulu“ sfintiei sale parintelui
episcopu Melchisedecu.

Rugaciunea dreptulu Simeonu,
candu a primitu pe prunculu Dumne-
diu in braciale sale:

„Acum slobodiesce pre sierbulu
teu, stapane, dupa cuventulu teu, in
pace, cá vediura ochii mei mantuie-
ta care ai gatitu inaintea feciei totu-
roru poporeloru. Lumin'a spre desco-
perirea nemuriloru si marire poporu-
lu teu Israilu.“

Eca acesta rugaciune dupa Dose-
teiu (Prologele. 2. Februaru):

„Acum slobodiesci pe sierbulu teu,
Domne, dupa cuventulu (teu) cu
pace, cá vediura ochii mei lucrulu
teu celu de mantuintia, care-lu
gatasi dinaintea feciei a tuturor
poporeloru. Lumin'a de descoperi-
tu limbelor si slava poporu-
lu teu lui Israilu.“

Care este, dice D. Ionescu, mai
rationabile? A lui Melchisedecu séu a
lui Doseiteiu, cu 200 ani mai inainte?
Sa acceptámu archaismii lui Doseiteiu,
dar' sa acceptámu si neologismii, de
cari avemu trebuintia. Pentru neolo-
gismi, asi dice „nu escludeti ceea ce
esiste astadi, precum nu escludeti ceea
ce a existatu mai inainte, dar' sa nu
uitamu cá nu este permis a ne ser-
vi de neologismi.“

D. Laurianu invita D-nii membrii
sa-si spuna parerile, pentru cá apoi
D-sa sa pota raspunde la toti.

Presiedintele explica cá DD, Lauri-
anu si Masimu, cá raportori, au sa
recapituleze vorbele tuturor si apoi
sa raspunda in urma, cá sa nu fia ne-
voiti a luá de doue ori cuventulu.

D. Odobescu se invoiesce má in
tóte cu D. Ionescu si, deca n'a potutu
sa se esplice cu elocinti'a D-lui Ionescu,
va vorbi spre a-si spune mai pe largu
ceea ce a intielesu, dupa ce va fi au-
ditu si pe altii, carii pote l'aru com-
bate. D. Ionescu a indestulatu mai pe
toti membrii si nimeni nu radica cu-
ventulu in contra. Acum deca testulu
propunerii nu este bine formulatu,
roga pe D. Ionescu sa-i dee redacti-
unea mai pucinu agresiva, ceea ce are
sa ne satisfaca pe toti.

D. Hodosiu, in cestiune de regu-
lamentu, areta cá D. Ionescu facea
bine deca redactá o modificatiune, cá-
ci o votamu pote toti; eu celu pucinu
asi vota-o, pe candu propunerea D-lui
Odobescu n'o primescu asia cum e
formulata. S'a vorbitu de raportori.
Dar' nu suntu, cá-ci DD. Laurianu si
Masimu nu suntu raportori, pentru ca
nu discutamu asupr'a proiectulu de
dictionariu, si asupr'a punctulu 3 din
propunerea D-lui Odobescu la care ar'
trebuí cá unulu sa vorbesca pro, al-
tulu contr'a, si sa nu ne totu face-
mu noui regulamente.

D. Odobescu, in cestiune de regu-
lamentu, declara cá este foarte dis-
pusu pentru modificatiunea punctulu 3.

D. Romanu cere cá acum, candu
maioritatea se pare aplecata a primi
propositiunea D-lui Ionescu, sa se sus-
pinda siedinti'a spre a se intielege
membrii pentru noua formulare a
punctulu 3.

D. Odobescu cere a se constatá
actualitatea, averea nostra actuala, es-
sistinta; se poté cá viitoriulu se ad-
mita toti acei neologismi, dar' astadi
nu suntu.

Presiedintele suspinde siedinti'a
pe 15 minute.

Dupa consultare, siedinti'a se re-
deschide.

D. Masimu propune urmatórea mo-
dificatiune:

„Neologismii contrari formelor
si puritatii limbei, cum si cei nejusti-

ficati prin necesitatea intielesului, voru fi esclusi din dictionariul societatii academice."

Apoi o desvolta si-o explica, dicându că neologismii, cari nu se justifica prin sensu, trebuie sa se omite, asia de esemplu neologismii din Monitor, diarie, chiaru si din scriitori d'almintrelea eminenti, de esemplu opininte, abundintia, administratia, etc. sa nu se admita. Asia sa vedemu in limb'a noastră agricole ce avem si ce n'avemu; ce n'avemu suplinim fabricandu, adoptandu, etc., dar' vomu alege acei neologismi cari suntu buni. Apoi limb'a sa fia omogena, adeca sa nu s'admita neologismi din tôte limbele, de esemplu garantia e galicismu. Cându vomu adoptá neologismi sa-i luamu din latina séu greca. Nu primimu toti neologismii: acest'a susceptibilitate, care trebuie respectata, dar' cu ratiune. Cere dar' a se primi madificatiunea sa, care este destulu de larga.

Presedintele anuncia ca mai este si o alta modificatiune facuta de d. Odobescu in urmatórea cuprindere:

„Cuvintele noue cari sa justifica prin necesitatea de a exprime unu obiectu séu o ideia nóua séu o nuantia nóua de intielesu, si cari suntu formate dupa firea limbei, fia din limbile surori séu si din limb'a vechia romanésca, acelea numai sa se tréca in dictionariu, indicându-se pre câtu se póte epoc'a intrebuintárii lor. Sa se tréca asemenea si terminii de arte si sciintie, adoptati in limbele clasice si in cele moderne.“

D. Urechia face exceptiuni asupr'a unoru expresiuni din modificatiune, cari nu i-se paru a fi acceptabile, anume la cuvintele ideia nóua, a se a retá precisu tempulu ei.

Urmându-se discussiunea la care iau parte mai multi dintre membrii;

D. Român dice: fiindu ca acestu punctu alu propunerii d-lui Odobescu este de importantia si redactarea modificatiunii avendu a se face dupa meditatiuni mai profunde, cere a se amená pre alta di, pentru ca membrii sa aiba tempu de meditat.

D. Baritiu sustiene acest'a parere. Presedintele pune la votu auzenarea si se primesce.

Se trece la discussiunea asupr'a raportului comisiunii insarcinate cu respunsulu la raportulu delegatiunii si cu facerea bugetului.

D. Baritiu cetesce raportulu comisiunii. Punctulu A. se primesce fára discussiune.

Punctulu B se primesce cu óre-si cari discussiuni.

Ór'a fiindu inaintata, d. presedinte inchide discussiunea.

Siedinti'a se radica la 5 1/2 óre.

Presedinta, Dr. A. Fetu.
Secretariu ad-hoc, Alesandru Romanu.
„Romanulu.“

Varietáti.

*(O descoperire pociósa.) Se scrie din Veneti'a ca, la desgropamintele ce se facu la Herculaniu, s'a gasitu unu obiectu fórté interesantu.

Este bustulu unei femei de marime naturala, cu totulu de argintu. Statu'a este fórté conservata; dintruunu táiu se credea a fi o figura de bronzu ce adese se gasescu; fazele de pamentu si bucatele de pociósa din jurulu ei, detera metalului o colóre intuneata, proprie a sea. La transportarea statuei la Museu, colóre a trasese atentiunea unui functionaru, care incepuse a rade incrustarea de pre ea, pána ce argintulu se ivi curatu si scilpiciosu.

Acést'a statua este unic'a de argintu gasita pána acum si in greutate de 29 kilograme, intre cunosctori se escá disputa, neputendu precisá, déca figurá este varsata séu ciselisata (batuta); insa, dupa semnele ei remarcabile se crede a fi casulu dintáiu,

si chiaru si din punctulu de vedere alu greutáti, fiindu figura gaunósa, se póte conchide ca, statu'a trebuie sa fi fostu turnata, Ea re spresinta frumosulu capu alu unei tinere famei; despre originalitate inca nu se cunósce nimic'a pána acum'a.

(N. F. Press).

** Bucatari'a aborigeniloru Americi.

— Stingerea definitiva a raselor aborigene din Americ'a de nordu numai e decátu o cestiune de tempu. Obiceiurile, usurile lor oferescu pentru aceea óre care interesu. Unu raportu recentu alu ministrului de agricultura americanu espune o seria de fapte interesante relative la manier'a de traiu a acestoru barbari neiblanditi. Pána cându 'si pótu procurá carne, ii dau preferent'a. Dara cându venatulu e raru, ori-ce specia de fiintia vietuitória séu de vegetalu este buna pentru densi. Locustele, greierii, culbecii si ori-ce altu venatu micu de acést'a specia suntu pentru densi mánari delicate in ori-ce tempu. Apoi ierburile, buretii, radecinile jóca unu rolu importantu in bucatari'a indigeniloru. Se scóte faina din castane printro spalatura care le ea amaréla, macinându-le apoi intre doue petre. Printre vegetale agavosii si muguri tineri dela *asclepias tuberosa* se bucura de o mare fávóre. Dupa contienutulu raportului ministerialu prepararea agavosului cere mai multu tempu si pregatiri decátu intrebuintéza popórele civilizate in confectionarea bucatelor loru celoru mai delicate. Cându mugurii incepu a se deschide se taie foile; ceea ce remáne se asiéza in cuptórie practicate in pamentu si sta acolo trei díle. In acestu tempu se intretiene foculu di si nópte, astufeliu cá sa se conserve o caldura egala. Legum'a cópta astfeliu are unu parfumu cá alu castanei si piperului. Trebuie cá indigenii sa aiba unu gustu cu totulu particularu spre a consacrá atát'a tempu pentru o astfeliu de preparatiune. Triburile din nordulu estremu paru a avé ceriulu gurei si mai escentricu. Kalochii si Eschimosii nu gasescu nim'cu mai delicatu decátu laptii pesciloru in stare de descompunere. Cadavrulu unei balene produce unu alimentu continuu pána cându numai remánu decátu ósele. Dara nutrementulu suprafinu alu indigeniloru este unu peptu de renu umplutu cu foi de salcia bine mestecata si servitu cu unu sosu oribilu compus de grasime topita si de diapada. Triburile nordului atribue acestui nutrimentu cualitáti medicinale ce facu unu specificu suveranu contr'a scorbutului.

** Unu casu de nebunia straniu si poeticu. — Margaret'a Belietu, care din cea mai fragieda etate facuse unu abusu deplorabilu de romane stupide, voi sa-si áléga unu gienu de mórté fórté poeticu. La 17 Sept., inainte de a se culcá, 'si umpluse camer'a cu florile cele mai mirosoare, cu cari 'si acoperise coarsiafele si adormi pre acestu patu inbalsamatu dara periculosu, dupa ce a adresatu amantului seu necredinciosu o scrisóre in care se simtiá dejá apucaturele de nebunia.

A dóu'a di, la amédi, portarulu nevedind'o esíndu, deschise usi'a camerei sele cu o adóu'a chieia si o gasi fára cunoscintia. Gratia ingrigiriloru luminate a d-rului, se isbuti a o aduce la viétia, dara serman'a si frumós'a fata erá cu totulu nebuna. Ea 'si imaginéza ca e mórtá si transportata in regatulu floriloru, unde s'a schimbatu in grija. Vorbesece necontentu de regin'a sea, Ros'a, si suparaciunile fluturiloru amoroși o facu se plánga.

— Mi aducu 'aminte ca amu iubitu unu fluturu, murmurá ea cându povestesece acést'a dara a plecatu!

Si atunci ochii sei cei mari albastri visatori, cu pupila dilatata, se umplu de lacrimi.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii invetiatoresci la scól'a confessionalu gr. or. din Berinti'a protopresbiteratulu tractului Cetatiei de pétra Kóvár se escrie prin acést'a concursu pána la 17 Octobre st. bis. a. c.

Salariulu impreunatu cu acestu postu este 105 fl. c: cu: quartiru si lemne de incalditu. —

Doritorii de ocupá acestu postu, au a-si asterne recursele loru instruate in sensulu „Statului organicu“ documintele recente subscrisului pána la terminulu susu indicatu. —

Carpenisiu 16 Septem. 1874.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu Si o v r e a

(1—3)

Adm. ppscú.

Concursu.

Pentru ocuparea unei statiuni vacante de profesoru la gimnasiulu rom. gr. or. din Bradu, — prin acést'a se escrie concursu pána in 10/22 Octobre a. c. in care di se va face si alegerea de cátra reprezentantia gimnasiala.

Salariulu anualu impreunatu de acestu postu este 600 fl. v. a. si se solvesce in rate lunari anticipative, incependu din diu'a intrareii in oficiu.

Doritorii de a competá la acestu postu au a dovedi:

1. Ca suntu romani de religiunea gr. or.
2. Cumca au facutu cu succesu bunu cursulu filosoficu si filologicu la vre-o academia din patria séu strainatate, séu celu pucinu au depusu esamenu de maturitate si au terminatu cu succesu eminentu cursulu de 3 ani la vre-unulu din institutele teologice pedagogice rom. gr. or. din patria.
3. Cum-ca au avutu pána acum'a o purtare morala nepatata.

Petentii 'si voru adresá petitiunile loru la subsemnatulu in Bradu comit. Zarandului. Bradu in 20 Septembrie 1874.

Comitetulu reprezentantiei gimnasiale.

Nicol. I. Miheltianu

(1—3)

Protóp.

Nr. 9983/civ. — 1874.

Edictu de licitatiune.

Din partea tribunalului regiu in Sabiiu cá instantia reale se publica, ca in urm'a cereii comunei Sabielu contra comunei Caco v'a spre incassarea pretensiunii de 296 fl 38 xr. v. a. c. s. c. s'a concesu vendiarea executiva a mobileloru comunei Caco v'a dejá pemnorate si estimate si anume:

1. a unei mese de scrisu cu stelagie per 5 fl.
2. a unui stelagiu de acte per 4 fl.
3. a unui dulapu inaltu per 3 fl.
4. a unei lade ferecate per 10 fl.

precum si a casei aflatórie in comun'a Caco v'a sub Nr. C. 178, Nr. top. 759 si 760 pretiuite cu 4500 fl. si s'a statoritu spre realizarea vendiárei acestei'a terminulu I pre 7 Novembre 1874 si alu II-lea terminu pre 12 Decembre 1874, totu-déun'a la 9 óre a. m. in cancelari'a comunale din Caco v'a — sub conditiunile urmatórie:

1) Fiesce-care licitante are a depune la mán'a comisariului de licitatiune unu vadiu de 10% a pretiului de estimatiune in bani gata.

2) Pretiulu strigárei e celu de estimatiune. —

3) Pretiulu cumperárei e a se solvi in dóne rate egale de câte 30 díle pre lánga interese de 6%.

4) Neimplinindu cumperatoriulu acést'a conditiune, executórea va avé dreptulu de a cere relicitatiunea.

Totu deodata se provóca acei creditori ipotecari, cari nu locuiescu in Sabiiu séu in apropierea lui, cá spre reprezentarea loru la divisiunea pretiului, cari locuiescu in Sabiiu si pána la vendiarea sa arete numele si locuint'a acestora, cáci la din contra voru fi reprezentati prin unu curatoru, ce se va denumi din oficiu. —

In fine se provóca toti acei'a, car credu a poté probá vre-unu dreptu de proprietate de alta natura séu de prioritate asupr'a bunuriloru pemnorate, cá — de si nu au primitu incunoscintiare speciale — sa

presenteze incusele loru in terminu de 15 díle dela diu'a ultima a publicárei edictului la susumitulu tribunalu; de óre-ce la din contra astfeliu de incuse nu voru impedece continuarea executiunii si pretentii voru fi avisati numai la superplusulu pretiului de cumperare.

Din consiliulu tribunalului regiu cá instantia reale.

Sabiiu in 3 Septemvre 1874.

(2—3)

Edictu.

Ioan'a nascuta Teodoru Comanu legiuit'a socia a lui Ioanu Pavelu Ciogu din Fofeldea scaunulu Nocrichiului, carea cu necredintia a parasitu pre legiuitulu ei barbatu de 2 1/2 ani, fára a se scí de loculu petrecerii ei, se provóca prin acést'a cá in terminu de unu anu si o di sa se infatisiedie inaintea forului matrimoniale subscrisu, cáci la din contra procesulu divortialu radicatú asupr'a ei, se va otari si in absentia ei. —

Nocrichiu, 6 Septembrie 1874.

Forulu matrimoniale protopescú gr. or. alu Nocrichiului — Cincu-mare.

G. Maieriu

(1—3)

Adm. ppscú.



La inceputulu anulu scolasticu Librari'a subscrisa recomanda urmatórele recuisite de invetiamentu:

Map'a Ungariei in limb'a romána edata de Eug. Bordeaux, finu colorata si intinsa pe pánta, cu mappa pentru pastrare 8 fl. 35 xr.

Globulu — 8" diametru, in limb'a romána simplu 7 fl.

Globulu cu pedestalu completu 14 fl.

Masin'a de computu „rusésca“ provediuta cu globuri miscatórie parte negre, parte albe 3 fl 50 xr.

Carta de reliefu pentru o mai buna orientare la instructiunea in geografia in scólele poporali, edata in limb'a romána, de profesorulu G Schuller cu 4 table 12 fl.

Table de parete (20) cu tipuri colorate, si indreptariu lánga densele edate in limb'a romána de prof. D. Varn'a 4 fl. 50 xr.

Table 12, cu tipariturile animaleloru din istori'a naturale, finu colorate 6 fl. 50 cr. intinse pre pántia 8 fl. 66 cr.

1) Cubicu decimetru, descompunibili, in cutia de feru albu 3 fl.

2) Direptarie (linie pentru desemnu) cu capu duplu si siurupu (70 cm. lungu) 75 cr.

Circulu de creta (cu laturi triunghiularie de 43 cent. lungime) 2 fl. 50 cr.

Transportoriu de zincu (31 c. diam.) 1 fl. Nivelu cu perpendicularu (39 c. latu 40 c. naltu) 50 cr.

Bopp. C. Prof. Table de parete pentru fisica pentru instructiunea fisice intuitive 4 fl. 32 xr.

La acést'a testulu sub titulu: Intrebuintárele poteriloru naturali in folosulu comunu pentru scola si studiu propriu 4 xr.

3) Un'a consemnare de mai multe recuisite de invetiamentu va aparé in decursulu septamánei viitórie, care se va tramite celoru ce o dorescu gratis.

Acei ce cumpera deodata 12 bucáti din un'a si aceea-si specie, capeta unu scadiementu de 5%.

Mai departe recomanda totu acést'a Tipografia portretulu binenimeritu alu Esce-lentiei Sele bar. Andreiu Siagun'a si procura cárti de scóle si alte cárti, promptu, eftinu si curendu.

Franz Michaelis,

librariu in Sabiiu (piati'a mica Nr 12.)